

Nr 289.

Av herr **Jacobson**, om överförande på ordinarie stat av de nuvarande lapptillsyningsmannatjänsterna.

Från anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bestridas bland annat arvoden till vissa lapptillsyningsmän.

Enligt Kungl. Maj:ts beslut ha under de senaste åren sju tillsyningsmän varit anställda inom Norrbottens län, fyra inom Västerbottens län och två inom Jämtlands län.

Sina tjänster innehava de för närvarande på förordnande, utfärdat för ett år i sänder. Någon rätt till pension vare sig för dem själva eller — i händelse av deras frånfälle — för deras efterlevande är dem ej tillförsäkrad. Det var förklarligt, att, då förslag om anställande av lapptillsyningsmän först framlades, man gick till väga med försiktighet och förordnade vederbörande för korta tider, till och med i vissa fall endast för några månader i sänder. Förslaget innebar ett nytt uppslag i statens administration av de lappväsendet berörande förhållandena, och man ville pröva sig fram. Sedan dess har frågan kommit i ett annat läge. Försöket slog så väl ut, att, såsom förut meddelats, det befanns lämpligt att väsentligen öka antalet förordnade. Det är omvittnat, att lapptillsyningsmännen haft en uppgift att fylla, och i närvarande stund torde ingen vilja göra gällande, att tjänsterna böra eller ens kunna indragas, om staten skall fylla sin uppgift som övervakare av lappväsendets angelägenheter.

Staten måste, även om detta är förenat med någon ekonomisk uppoffring, se till, att nödiga organ finnas för att genomföra statens avsikter, vilka i detta fall kunna sammanfattas såsom innebärande ordning i förhållandena mellan två befolkningsgrupper i våra nordligaste bygder och i förhållandet till våra grannländer i vad detta beröres av sättet för renskötselns utövande här i landet.

Om det sålunda icke torde kunna råda någon som helst tvekan om att lapptillsyningsmännens uppgift inom administrationen är av bestående art, så talar redan denna omständighet för att befattningarna uppföras på ordinarie stat. För ett beslut i sådan riktning tala även rent humanitära skäl. Lapptillsyningsmännens arbete är i synnerligt hög grad fysiskt påfrestande. Det är ej endast de stora avstånden inom deras tjänstgöringsområden och strapatserna under vandringar i svåra terränger, som sätta krafterna på prov. Arbetet får ej så sällan utföras under de mest vidriga väderleksförhållanden, som kanske ofta tvinga vederbörande att under bar himmel söka det skydd, som kan erbjudas. Ett tjänsteuppdrag, som utövas under sådana förhållanden, bör med nödvändighet vara förenat med sådana anställningsvillkor, att de lämna innehavaren trygghet för ålderdomen och, om han slitits ut, innan tiden är inne för att en sådan trygghet bjudes honom, för hans efterlevande.

Såväl det stadigvarande behovet av befattningshavare i lapptillsyningsmännens ställning som ock humanitära hänsyn tala alltså samstämmigt för att befattningarna uppföras på ordinarie stat.

För närvarande åtnjuta de ett månatligt utgående arvode, som för lapptillsyningsmannen i Jukkasjärvi socken och Muonio lappby utgår med 175 kronor, under det att övriga sex med årsförordnande anställda uppbära ett månadsarvode på 125 kronor. Efter att tidigare för arbete utom hemmet hava kommit i åtnjutande av ett dygntraktamente om 13 kronor uppbära de numera på grund av bestämmelse i kungl. kungörelsen den 14 juni 1933 (nr 369) en till 10 kronor (6 kronor för dag och 4 kronor för natt) sänkt ersättning. Reseersättning utgår i övrigt enligt allmänna resereglementets klass E III med tillägg till traktamentsersättningen av 25 %, då resa på order av länsstyrelsen eller annan vederbörande företages inom Norge.

Det beslut, som fick sitt uttryck i nyssnämnda kungörelse, innebar säkerligen för lapptillsyningsmännen en besvikelse och en i deras förhållanden icke alldeles oväsentlig minskning av årsinkomsten. Visserligen är det sant, att dagtraktamenten icke äro avsedda att vara ett tillskott i lön, och att de därför tillmätas så, att de endast utgöra ersättning för de med vistelse utom hemmet förenade ökade levnadskostnaderna. Men om denna vistelse utom hemmet ofta — kanske till och med oftast — måste ske under sådana former, är förenad med sådana umbäranden och strapatser, att tjänstemannens hälsa därunder lätteligen äventyras, så synes ett vidhållande av principen om dagtraktamentenas uppgift knappast vara välgrundat. Att motivera ett sådant vidhållande med hänvisning till de låga kontanta utgifterna för vivre och logi, som man föreställer sig vara förbundna med resor i de trakter, där lapptillsyningsmännen i huvudsak hava att utföra sina tjänsteåligganden, är ej hållbart och kan endast bero på en tyvärr alltför vanlig obekantskap med de förhållanden, under vilka lappväsendets tjänstemän — tillsyningsmän såväl som lappfogdar — nödgas arbeta.

Mot ett förslag om att uppföra tjänstebefattningarna på ordinarie stat kan måhända invändas, att vid tillsättande av en befattning av nu ifrågavarande art urvalet är synnerligen svårt, och att misstag kunna tänkas ske, som äro svåra att rätta, då den utnämnde innehar ordinarie anställning. Till ledning vid valet mellan flera sökande kunna ej skriftliga betyg ge ett säkert utslag. Det torde därför böra föreskrivas, att till ordinarie innehavare av befattning som lapptillsyningsman endast kan utnämnas den, som under minst tre år på förordnande uppehållit sådan tjänst och därunder på ett om nit och duglighet vittnande sätt fullgjort sina åligganden.

På grund av det anförda tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att de nuvarande lapptillsyningsmannatjänsterna överföras på ordinarie stat, med tjänstgöringsområde som av respektive länsstyrelse bestämmes, samt att tjänsterna placeras i lönegrad B 9.

Stockholm den 22 januari 1939.

Uddo R. Jacobson.